

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.418/2008/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az előbb Dr. Fekete Rudolf ügyvéd, majd a fellebbezési eljárás során Dr. Szunai Mária ügyvéd (Debrecen, Piac u. 77. fsz. 1.) által képviselt felperes neve debreceni (címe lakos felperesnek, az előbb személyesen eljáró, majd a fellebbezési eljárás során Dr. Vass János ügyvéd (Debrecen, Tóth Árpád u. 4.) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű, II.rendű alperes neve II. rendű és III.rendű alperes neve III. rendű, mindhárman címe alperesek ellen tartási szerződés megszüntetése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 8. P. 20 700/2006/61. számú ítélete ellen az alperesek által 63. sorszám alatt benyújtott, míg a felperes által 64. sorszám alatt előterjesztett és 66. sorszám alatt módosított és megindokolt fellebbezések folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes marasztalásának összegét 1 280 509 (Egymillió-kettőszáznolcvanezer-ötszázkilenc) forintra, az általa fizetendő illeték összegét 79 780 (Hetvenkilencezer-hétszáznyolcvan) forintra, a II. és III. rendű alperes által egyetemlegesen fizetendő illeték összegét 319 100 (Háromszáztizenkilencezer-egyszáz) forintra leszállítja, és mellőzi az I. rendű alperes kötelezését kereseti és viszontkereseti illeték megfizetésére; kötelezi az alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 32 000 (Harminckettőezer) általános forgalmi adót tartalmazó 192 000 (Egyszázkilencvenkettőezer) forint elsőfokú perköltséget.

Megkeresni rendeli a földhivatalt, hogy a marasztalási összeg megfizetésének igazolása után az elsőfokú ítéletben írtak szerint jegyezze be a felperes tulajdonjogát tartási és gondozási szerződés megszüntetése címén.

Fellebbezési eljárási költségeiket a peres felek maguk viselik.

Kötelezi a felperest 76 830 (hetvenhatezer-nyolcszázharminc) forint, a II. és III. rendű alperest egyetemlegesen 95 510 (Kilencvenötezer-ötszázöt) forint fellebbezési eljárási illeték állam javára történő megtérítésére külön felhívásra.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az I. rendű alperes a felperes gyermeke, a II-III. rendű alperesek az I. rendű alperes gyermekei, a felperes unokái.

A felperes három gyermeke közül szorosabb kapcsolatot mindig is leányával, az I. rendű alperessel tartott. Kapcsolatuk 2005. évig kifejezetten jónak volt mondható, ezen időpontig kölcsönösen segítették, támogatták egymást mindenben. Ennek keretében kapta meg az I. rendű alperes az 1982. évben elhunyt anyai nagyszülő ... alatti ingatlanát is, amelyen később építkezést folytatott, s amely jelenleg is családja lakóhelyül szolgál.

A felperes és első házastársának, az I. rendű alperes édesapjának házasságát az 1980-as évek végén bontotta fel a bíróság. A felperes **BJ** sal kötött, rövid ideig fennálló második házasságát követően 1990-ben élettársi kapcsolatot létesített **ML** sal, majd utóbb házasságot kötöttek. **ML** 1997. április 7-én hunyt el, végrendelete alapján a felperes ekkor szerezte meg a perbeli ingatlan kizárólagos tulajdonjogát.

1999. december 8-án a felperes kezdeményezésére az alperesek, mint eltartók és a felperes, mint eltartott tartási és gondozási szerződést kötöttek azzal, hogy a tartási kötelezett teljesítése fejében az alperesek tulajdonába kerül a felperes holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelt a ...alatti ingatlan, melynek forgalmi értékét 6 000 000 Ft-ban állapították meg. A szerződés 5. pontjában rögzítették, hogy „felek kölcsönösen kijelentik és megállapítják, hogy eltartók eltartott részére már eddig is - az utóbbi egy évben - tényleges tartást-gondozást nyújtanak a szükséghez képest, a ház körüli nehezebb munkákat elvégzik, nagyobb bevásárláshoz, takarításhoz segítséget nyújtanak, ugyancsak egymás közti arányban, melynek jelenlegi havi értékét felek kölcsönösen 10 000 Ft-ban határozzák meg. Az ilyen módon történt eddig kifogásmentes tartás és gondozáson túl a felek rögzítik azt is, hogy a jövőben szükség szerint és eltartott egészségi állapotától függően eltartotról mindenben gondoskodni kötelesek, tehát főznek, mosnak, takarítanak rá, esetleges betegségében ápolják az orvos előírása szerint, legalább naponta egy alkalommal meleg étellel ellátják, gyógykezeltetik, majdan bekövetkező halála esetén tisztességben eltemettetik néhai férje, **ML** mellé”.

A szerződés alapján a földhivatal az alperesek egymás közti egyenlő arányú tulajdonjogát tartás-gondozás jogcímén, míg az ingatlan egészére a felperes holtig tartó haszonélvezeti jogát bejegyezte.

Tekintettel arra, hogy a felperes öregkori csonttritkulás és magas vérnyomás betegségein kívül más betegségben nem szenvedett, továbbá jelentős mértékű nyugdíjjal és egyéb forrásból származó jövedelemmel rendelkezett, ténylegesen sem tartásra, sem ápolásra nem szorult, a felek közötti kapcsolattartás a szerződéskötést követően sem változott lényegesen a korábbiakhoz képest, azaz az alperesek ugyanúgy látogatták és segítették a felperest, mint a korábbi időszakban is.

Az I. rendű alperes 1987-ig állt rendszeres munkaviszonyban, attól kezdve 1993-ig, édesapja haláláig őt gondozta, majd alkalmi jelleggel takarítói munkát végzett, azt követően pedig több év óta egy, a ...utcán lakó 100 évnél idősebb személy napi gondozásában vett részt. Általában az ő meglátogatása előtt vagy azt követően tért be édesanyjához őt meglátogatni, illetve a szükséges háztartási teendőket elvégezni.

A felperesnek **ML** halála után több férfival volt élettársi, illetve szorosabb baráti kapcsolata, így 2002-től körülbelül két éven keresztül **HJ** sal. Ezen élettársi kapcsolat fennállása alatt kezdődtek a konfliktusok a peres felek kapcsolatában, s ezek folyamatosan ismétlődtek rövidebb-hosszabb megszakításokkal. 2005. decemberében **LB**, a felperes jelenlegi élettársa beköltözött a perbeli ingatlanba, ezután a peres felek között többször hangos szóváltás alakult ki, amely oda vezetett, hogy a felperes élettársával együtt 2006. április 15-én az ingatlan zárait lecserélte, azóta oda az alperesek nem tudnak bejutni.

Dr. Percze János mezőgazdasági szakértő szakvéleménye szerint az 1999. december 8. és 2006. április 15. közötti időben az alperesek által nyújtott tartás-gondozás - mely felölelte az étkezés biztosítását, az ezzel kapcsolatos idő-ráfordítás költségét, mosást, vasalást, ezek idő-ráfordítás költségét, a mosogatás és ehhez kapcsolódó idő-ráfordítás költségét, a takarítást, a hóseprést, a kerti munkák, a bevásárlási szolgáltatás és a gyógykezeltetés költségét -, ellenértéke összesen 2 606 802 Ft volt.

Dr. Percze János szakértő kiegészítő szakvéleménye szerint a felperes ...kertben lévő zártkerti szőlőingatlanának II. rendű alperes által teljesített művelési költsége 122 301 Ft.

Őri János építészszerelő szakvéleménye szerint a ...alatti ingatlanon 1999. december 8. és 2006. április 15. között az alperesek által elvégzett külső-belső karbantartási munkák ellenértéke 253 749 Ft.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az alperesekkel kötött tartási és gondozási szerződését szüntesse meg, az eredeti állapot helyreállítása körében a perbeli ingatlanra jegyeztesse vissza az ő tulajdonjogát. Előadása szerint az alperesek a szerződésben rögzített szolgáltatásokat részére nem nyújtották, ezért megtérítésre igényt nem tarthatnak.

Az alperesek módosított ellenkérelmükben kérték a kereset elutasítását, másodlagosan a tartási és gondozási szerződés életjáradéki szerződéssé való átalakítását azzal, hogy vállalták havi 10 000 Ft életjáradék megfizetését a felperes részére. Arra az esetre, ha a bíróság az eredeti állapot helyreállításáról rendelkezne, viszontkeresetet terjesztettek elő, amelyben a szerződéskötéstől 2006. április 15-ig általuk teljesített tartás-gondozás ellenértéke címén 6 528 000 Ft megfizetésére kérték kötelezni a felperest.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte, hangsúlyozva, hogy az alperesek semmivel sem nyújtottak többet részére, mint amit szerződéses kötelelem nélkül a gyermektől, illetve unokától el lehet várni.

Az elsőfokú bíróság széles körben lefolytatott bizonyítási eljárást követően meghozott ítéletében a peres felek által 1999. december 8-án megkötött tartási és gondozási szerződést megszüntette, elrendelte az eredeti állapot helyreállításaként a ... alatti ingatlanról az alperesek tulajdonjogának, a felperes holtig tartó haszonélvezeti jogának törlését, s egyidejűleg a felperes tulajdonjogának bejegyzését eredeti állapot helyreállítása címén. Kötelezte a felperest, hogy 30 nap alatt fizessen meg az alpereseknek együttesen 2 752 272 Ft-ot tartási-gondozási költség megtérítése címén. Ezt meghaladóan a keresetet és az alperesek viszontkeresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy az államnak térítsen meg 164 500 Ft le nem rótt viszontkereseti illetéket, valamint az I-II-III. rendű alperest, hogy az államnak külön felhívásra egyetemlegesen térítsenek meg 587 200 Ft kereseti és viszontkereseti illetéket. Kimondta, hogy a perrel felmerült költségeiket egyebekben a felek maguk viselik.

Megállapította, hogy a felek közötti viszony olymértékben megromlott, olyan kirívóan ellenségesé vált, hogy a tartási szerződés változatlan formában történő fenntartása, funkcionálása nem lehetséges. E viszony megromlásának jeleként értékelte, hogy e per megindítását követően az I. rendű alperes gondnokság alá helyezés iránti pert kezdeményezett az édesanyjával szemben, eredménytelenül, ugyanakkor a felperes is alaptalanul terjesztett elő magánindítványt az I. rendű alperessel szemben magánlaksértés, valamint két rendbeli könnyű testi sértés vétsége miatt.

Nem találta indokoltnak a szerződés életjáradéki szerződéssé való átalakítását sem, mert az semmilyen pozitív változást nem eredményezne, célját a szerződés nem töltené be. A felperes közel 200 000 Ft jövedelemmel rendelkezik, melyhez képest az alperesek által megfizetni vállalt havi 10 000 Ft elenyésző, a felperes életvitelét javító módon befolyásolni nem képes, de ennél nagyobb összegű járadék fizetése sem alkalmas arra, hogy a felperes érdekeit szolgálja. Figyelembe vette, hogy a szerződés megkötését ugyan a felperes szorgalmazta, de sem az akkori, sem a jelenlegi egészségi, fizikai állapota miatt tartásra, gondozásra nem szorul, az e körben kifejtendő szolgáltatásokat a szerződésben is feltételes módon, „jövőben szükség szerint” megjelöléssel határozták meg. Ezzel szemben a felperes a szerződésben a kertgondozásban és a nagyobb bevásárlásoknál várt el tényleges segítséget eltartóitól, melyek a szerződés életjáradéki szerződéssé való átalakítása esetén nem teljesülhetnének, így az a felperes érdekeit nem szolgálná.

Kifejtette, hogy a szerződés megszüntetése a felek megfelelő kielégítése mellett történhet. E tekintetben a meghallgatott számos tanú vallomása alapján megállapította, hogy az eltartók szerződéses kötelezettségüknek a szerződéskötéstől 2006. április 15-ig eleget tettek, szolgáltatásaik ellenértékének megfizetésére irányuló viszontkeresetük jogalapjában megalapozott.

Az alpereseket illető megfelelő kielégítés összegét a szakértői vélemények figyelembe vételével állapította meg. Dr. Percze János alapszakértői véleménye alapján a kifejtett tartás-gondozási tevékenységért - a mosogatás idő-ráfordítási költségének mellőzésével - 2 376 222 Ft-ot, a kiegészítő szakvéleményben meghatározott kertművelési költség címén 122 301 Ft-ot, míg az építésszakértő véleményében megállapított, a karbantartási-felújítási munkálatokért járó 253 749 Ft-ot számolt el az eltartók javára.

Az ítélettel szemben benyújtott fellebbezésükben az alperesek az ítélet megváltoztatását kérték. Elsődlegesen a szerződés megszüntetésének mellőzését, s annak életjáradéki szerződéssé való átalakítását indítványozták. Másodlagosan - amennyiben az elsődleges kérelmük nem vezetne eredményre, - kérték annak kimondását, hogy a felperes tulajdonjoga akkor legyen bejegyezhető a perbeli ingatlanra, ha a javukra megállapított marasztalási összeg kifizetését igazolja. Kérték illetékfizetésre való kötelezésük mellőzését, másodsorban az illeték összegének leszállítását, továbbá a felperes költségben való marasztalását. Arra hivatkoztak, hogy a tartási szerződés azért nem tölti be rendeltetését, mert a felperes megtagadta a szolgáltatások elfogadását, ezért azt életjáradéki szerződéssé kell átalakítani. Vállalták havi 40 000 Ft e címen való megfizetését. Álláspontjuk szerint az életjáradék független attól, hogy az eltartottnak milyen más jövedelme van, e tekintetben a megyei bíróság ítélete téves. Rámutattak, hogy amennyiben fellebbezésüknek helyt ad a másodfokú bíróság, a felperes válik pervesztessé, ebből következően neki kell az illetéket megfizetni. Hangsúlyozták, hogy az I. rendű alperes személyes költségmentességet kapott, ezért illetékfizetési kötelezettség őt nem terhelheti.

A felperes módosított fellebbezésében a megyei bíróság ítéletének megváltoztatását, fizetési kötelezettségének mellőzését kérte. Indítványozta, hogy a földhivatal a bíróság akként keresse meg, hogy tulajdonjogát az ingatlanra tartási szerződés megszüntetése címén jegyezze be. Kérte mellőzni illetékfizetésre való kötelezését és kérte az alperesek költségben való marasztalását. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését indítványozta. Véleménye szerint a megyei bíróság által megállapított tényállás téves, e körben kérte megállapítani, hogy az alperesek tartást és gondozást nem nyújtottak részére, így mellőzni kérte annak megállapítását, hogy a segítségük ellenértéke 2 752 272 Ft. Másrészt a tényállást hiányosnak vélte, s kérte kiegészíteni azzal, hogy az ő tulajdonában ingatlanok állnak, míg az alperesek részére nagy értékű ingóságokat vett ajándékba, építkezésükhöz, lakásfenntartásukhoz anyagi segítséget nyújtott. Megjegyezte, hogy ezen ajándékokat nem kívánja visszakérni. Azzal érvelt, hogy jövedelmi viszonyaira tekintettel tartásra, míg egészségi állapotára figyelemmel gondozásra sem szorul, azaz az „eltartók” által nyújtott segítség mértéke nem haladta meg azt, ami elvárható a szülővel, nagyszülővel szemben. Ezért azonban ellenérték leszármazóit nem illeti meg. Kiemelte, hogy abban az esetben, ha szolgáltatásaik ellenértéke elszámolható lenne, annak összecszerűsége vitatott, az alperesek nyilatkozatának valóságtartalma pedig bizonyítatlan. A Legfelsőbb Bíróság egy eseti döntésére hivatkozással rámutatott, hogy ha a körülményekből más nem következik, a közeli hozzátartozók között létrejött tartási szerződésből folyó kötelezettségek teljesítéséért ellenszolgáltatás nem jár. Megjegyezte, hogy az 1984. január 30-i végrendeletében két fiát a köteles rész erejéig zárta ki az öröklésből, míg e szerződéssel az volt a célja, hogy minden öröklési igényüktől megfosssa őket. Eerre tekintettel pedig a szerződés színlelt, semmis, ennek eredményeként is az eredeti állapot állítandó helyre. Rámutatott, hogy álláspontja szerint e követelés előterjesztése nem minősül meg nem engedett keresetváltoztatásnak. Bizonyítási indítványt terjesztett elő, melyben tanúk meghallgatását kérte arra, hogy az alperesek őt nem tartották, nem gondozták, továbbá indítványozta az alperesek tulajdonában lévő ... utcai ingatlan forgalmi értékének megállapítása végett szakértő bevezetését a perbe, s

ezen ingatlant terhelő jelzálogjog összegének tisztázása végett a jelzálogjog jogosult pénzintézet megkeresését. Előadta, hogy a tartási-gondozási szerződés megszüntetése körében az eltartók megfelelő kielégítésének megállapításához nincs szükség vizontkereset előterjesztésére, ezért mellőzendő a vizontkereseti illeték megfizetésére való kötelezése.

Mind az alperesek, mind a felperes a másik fél fellebbezésével kapcsolatban fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének a másik fél fellebbezésével érintett része helybenhagyását kérték.

Az ítéletábra a fellebbezéseket részben alaposnak találta.

Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntéséhez szükséges körben a tényállást a bizonyítékok okszerű mérlegelésével hiánytalanul, túlnyomó részt helyesen is állapította meg, annak kiegészítését a másodfokú bíróság nem tartja indokoltnak.

A felperes által a fellebbezésben állított, az alpereseknek ajándékozott vagyontárgyakkal, az építkezésükhöz, lakásfenntartásukhoz nyújtott támogatással kapcsolatban saját előadása szerint sincs igénye, ezért ezek a per jogi megítélését nem befolyásolják, megtörténtük esetén sem. A tartási-gondozási szerződés megkötése nem zárja ki, hogy abban vagy amellet más, például ajándékozási szerződést is kössenek a szerződő felek, ám adott esetben ilyenre nem került sor, a per tárgya kizárólag az 1999. december 8-án létrejött, ajándékozási elemet nem tartalmazó tartási-gondozási szerződés volt.

Amennyiben a tényállás kiegészítését az indítványozott körben azért kérte a felperes, hogy hangsúlyozza azt, hogy anyagilag jobban áll, mint az alperesek, ennek ugyancsak nincs jelentősége. A tartási-gondozási szerződés tartalmát ugyanis a felek szabadon állapíthatják meg, az eltartók által nyújtható szolgáltatások köre széles, az eltartott érdekéhez, állapotához, kívánságaihoz igazodik. Egyik szerződésnél a személyes ellátást igénylő gondozás, másiknál a nagyobb anyagi tehetséget kívánó tartás kerülhet túlsúlyba. A peres felek szerződésében a tartási-gondozási elemek csak jövőbeni, szükség esetén nyújtandó szolgáltatásokként lettek rögzítve, a felperes elsősorban az akkor helyzetében, állapotában a nagyobb fizikai teljesítményt kívánó ház körüli nehezebb munkák, nagyobb bevásárlások, takarítások elvégzését várta el, amelyeket olyan eltartók is tudnak maradéktalanul teljesíteni, akik kevésbé tehetősek. (BH. 1989., 272.)

Azzal kapcsolatban, hogy a szerződés semmisségére hivatkozott a felperes, az ítéletábra megjegyzi, hogy ez a Pp. 247. §-ában írt meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül, mert az addig érvényesített követelés jogi és ténybeli alapjának megváltoztatását jelenti. A felperes helytállóan hangsúlyozta ugyan, hogy a szerződés semmisségére bárki határidő nélkül hivatkozhat, ám az újabb bírói gyakorlat a szerződés semmisségét csak akkor veszi figyelembe, következményeit akkor vonja le, ha azzal kapcsolatos kérelmet a fél előterjeszt, hivatalból a semmisség nem vizsgálható. (Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának I/2005. véleménye.) (BH. 2005. 9.) Ilyen tényelőadása azonban a felperesnek az elsőfokú eljárás során nem volt.

Téves a felperes szolgáltatás ingyenességével kapcsolatos fejtegetése, mert adott esetben éppen az ő kezdeményezésére kötötték meg azt a szerződést, amelyben visszterhessé tették azt a tevékenységet, melyet egyébként más szülő-leszármazó viszonyban az utóbbiak ingyenesen nyújtanak.

Az ítéletábra egyetért az elsőfokú bíróság szerződés megszüntetésére vonatkozó döntése indokolásával is. Azt, hogy az eltartott és az eltartók közti viszony mi miatt romlott meg ilymértékben, ma már pontosan megállapítani nem lehet, az azonban tény, hogy az annyira elmérgesedett, szinte gyűlölködővé vált, hogy a szerződés fenntartása emiatt lehetetlen.

Az előzőekben kifejtettek szerint az alperesek szolgáltatásai - eltekintve a kerti munkáktól, nagy bevásárlásoktól - majdnem kizárólag olyan jellegűek voltak, melyeket egy gyermek, unoka a felmenője irányában szerződéses kötelezettség nélkül is természetesen kifejt. Az idő múlásával azonban egyre inkább számolni kell azzal, hogy a felperes gondoskodásra szorul, joga van ahhoz, hogy megválaszthassa a gondozó személyét, s ne azokhoz kösse egy szerződés, akikkel kapcsolata ilymértékben megromlott. Tény, hogy egy esetleges életjáradékból a fogadandó gondozó költségeit fedezni tudja, ám ez egyrészt továbbra is az „eltartóktól” való függő helyzete fenntartását eredményezné, másrészt a meglévő szerződés miatt korlátozná az általa a majdani gondozónak nyújtható ellenszolgáltatás körét (a hivatásos gondozók, illetve gondozást nyújtó intézmények szolgáltatásai közismerten igen drágák), melyre tekintettel az ítéletábra a szerződés életjáradéki szerződéssé való átalakítását nem találta indokoltnak.

Az elsőfokú bíróság törekedett az alpereseket illető megfelelő kielégítés megállapítására, ám megállapítható, hogy tulajdonképpen a szakértőre bízta a szolgáltatások ellenértékének meghatározása mellett - habár akaratlanul, - a tanúvallomások értékelését is.

A szolgáltatások jellegéből fakadóan nehéz a tényállás pontos felderítése, mert azok nagyobb része lakáson belül folyt, amit kívülállók nem láthattak, nem véletlen, hogy nem egy tanú az alperesek által nyújtott szolgáltatásként az ablakmosást említette, hiszen ez volt látható kívülről vagy a szomszédból. Az egyéb munkákról maguk a felek tudhatnak, illetve a közeli hozzátartozók, ám ez utóbbiak is inkább arról számoltak be, amit hallottak, amit igaznak hittek, figyelemmel a felekhez fűződő viszonyukra is.

A megyei bíróság egy tételtől eltekintve elfogadta a mezőgazdasági szakértő által megállapítottakat, de az ítéletábra ezzel nem teljes mértékben ért egyet.

Nem tartja elfogadhatónak az étkezési költség címén felszámított összeget. A tanúvallomásokból, sőt a peres felek előadásából is megállapítható, hogy a felperes tud is és szeret is főzni, s ő kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a lánya főztjét nem is szereti. Nem vitás, hogy a szerződéskötés óta mindig volt élettársa, azaz ha az I. rendű alperes látta volna el meleg étellel az édesanyját, abból nyilván az élettárs is fogyasztott volna. Tény az is, hogy az élettársakkal az I. rendű alperesnek nem volt jó a viszonya, szóvá tette ott tartózkodásukat, hobbijukat, így a velük kapcsolatos kifogásai között nyilvánvalóan megemlítette volna, hogy az ő főztjét fogyasztják, de a per folyamán ilyen kifogást nem

hangoztatott. Az bizonyára előfordult, hogy alkalmoszerűen az alperesek valamilyen általuk készített ételt vittek a felperesnek, - erről több tanú is nyilatkozott -, de ez nem lehetett olyan rendszeres, amely megalapozná az e címen megállapított ellenérték elszámolását, értelemszerűen az ehhez tartozó időráfordítás költségének figyelembe vételét. Kizárja továbbá a rendszeres ételkészítést (az élettársak számára is!) az alperesek szerényebb anyagi lehetősége, és az a körülmény, hogy a bevásárlásokat a felperes a saját pénzéből maga intézte, és az alperesek ehhez csak segítséget nyújtottak. Ezért az ítélet a szakértői vélemény 1. és 2. tételeként szereplő 810 882 Ft, illetve 539 040 Ft megtérítése iránti igényt nem találta megalapozottnak.

A felek szerződése „a ház körüli nehezebb munkák” elvégzését írja elő az eltartók kötelezettségeként, s teszi azt ellenérték fejében végzendővé, azaz a ...kert művelésével kapcsolatos összeg - mint a szerződés keretein kívül kifejtett tevékenység ellenértéke - a szerződés megszüntetése körében nem számolható el, ezért azt az ítélet a figyelmen kívül hagyta.

Az egyéb alperesi tevékenység szakértő által megállapított ellenértékét reálisnak találta, ekként az alpereseket megillető megfelelő kielégítés összegét 1 280 509 Ft-ban állapította meg.

Ösztöri az ítélet a alperesek fellebbezésében kifejtett azon álláspontot, hogy az elszámolás során a teljesítések egyidejűségét biztosítani kell az ítéletnek, ennek kimondása nélkül az alperesek méltánytalanul hátrányosabb helyzetbe kerülnek.

A megyei bíróság ítélete - noha a perbeli ingatlan tulajdoni helyzetének megváltozásáról rendelkezik - nem tartalmaz ennek átvezetése iránti megkeresést a földhivatal részére, ezt az ítélet pótolta, azzal, hogy a felperes tulajdonjogát nem eredeti állapot helyreállítása, hanem - az alpereseket illető összeg megfizetése igazolását követően - tartási szerződés megszüntetése címen kell bejegyezni, annak ugyanis jelentősége lehet, hogy a szerződés fennállta alatt az alperesek voltak az ingatlan jogszerű tulajdonosai.

Az I. rendű alperes személyes költségmentessége folytán illeték fizetésére nem kötelezhető a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet (a továbbiakban: R.) 13. § (1) bekezdése értelmében, ezért az erre vonatkozó ítéleti rendelkezést az ítélet a mellőzte.

Helyes a felperes azon érvelése, hogy a tartási-gondozási szerződés megszüntetése esetén a megfelelő kielégítéshez külön viszontkereseti kérelem előterjesztésére nincsen szükség. Ha azt - miként a perbeli esetben - az eltartó mégis benyújtja, azt tartalma szerint védekezésnek kell tekinteni. Ezért az ítélet a elsőfokú ítélet „vizontkereseti illeték” megtérítését előíró részét megváltoztatta.

Ennek figyelembe vételével is a pertárgy-értéke a tartási-gondozási szerződés megszüntetése iránti kérelem alapján az egy évi tartás ellenértéke (Pp. 24. § (1) bekezdés a) pont, 4/2008. PJE.), amelyhez hozzászámítandó az az összeg, amit az alperesek megfelelő kielégítés címen megjelöltek, és a felperes ennek kapcsán azt kérte, hogy ezt ne kelljen megfizetnie. Az ennek alapján megállapított - a felperes illeték-feljegyzési joga

folytán le nem rótt - illetéket a pernyertesség-pervesztesség arányában köteles megtéríteni az állam részére a felperes, illetve egyetemlegesen a II. és III. rendű alperes. (R. 13. § (2) bekezdés.)

A fellebbezési eljárás során új bizonyítási indítvány előterjesztésének nincsen helye, tekintettel arra, hogy a felperes ezen indítványait az elsőfokú eljárás során a bizonyítási kötelezettségre való tájékoztatást követően sem terjesztette elő, sőt a 17. sorszámú jegyzőkönyv tanúsága szerint úgy nyilatkozott, hogy további bizonyítási indítványa nincsen. (Pp. 235. § (1) bekezdés, 241. § (2) és (6) bekezdés.)

A fentiek értelmében megváltozott pernyertesség-pervesztesség arányának figyelembe vételével a túlnyomó részt pervesztes alperesek kötelesek a felperes javára elsőfokú perköltség megfizetésére a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

A fellebbezési eljárás során a pernyertesség-pervesztesség aránya közel azonos volt, ezért az ítéletábra úgy rendelkezett, hogy a felek a fellebbezési eljárási költségeiket maguk viselik. (Pp. 81. § (1) bekezdés.) A felperes, valamint a II-III. rendű alperes is illeték-feljegyzési jog kedvezményben részesült, az emiatt le nem rótt fellebbezési illetéket a R. 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek az államnak megtéríteni.

D e b r e c e n, 2008. november hó 20.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő